

Foreningen for drenge og mænds retssikkerhed i samtykke sager

København d. 27.11.23

Til Justitsministeren og Folketingets Retsudvalg

I forlængelse af samrådet i Retsudvalget den 2. november 2023 angående samtykkeloven og de potentielle problemer med retssikkerheden for den anklagede, blev det besluttet at arrangere en høring. Her vil man forsøge at dykke dybere ned i de forskellige aspekter af loven, som trådte i kraft den 1. januar 2021, og de konsekvenser, den har haft.

Justitsministeren har fremhævet, at Rigsadvokaten fremlagde en rapport i midten af marts, der konkluderede, at loven fungerer efter hensigten. Dog er det blevet påpeget af juridiske eksperter, herunder juraprofessor Lasse Lund Madsen og formanden for Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Kåre Pihlmann, at rapporten er utilstrækkelig (ifølge Berlingske d. 2. november 2023). Dette skyldes:

- rapportens begrænsede empiriske grundlag, hvor kun 13 ud af 500 domme er blevet gennemgået
- at en del af disse sager også ville have været strafbare før samtykkeloven
- det er ifølge Rigsadvokaten selv ikke er muligt at udtrække data specifikt for disse sager

Foreningen Ord Mod Ord har siden april 2023 fokuseret på de tilsyneladende negative konsekvenser, som samtykkeloven har haft for særligt drenge og mænds retssikkerhed. Disse bekymringer blev også fremført af et flertal i Straffelovrådet før lovens vedtagelse i deres Betænkning 1574. De påpegede, at det ikke var hensigtsmæssigt at basere den skærpede voldtægtsbestemmelse på samtykke frem for frivillighed, idet dette kunne underminere retssikkerheden.

Da lovforslaget blev fremlagt i Folketinget i december 2020 og senere vedtaget enstemmigt, var det ikke blevet gjort klart for partierne, at alternativet ikke kun var samtykkeloven versus status quo, men snarere et valg mellem en samtykkebaseret og en frivillighedsbaseret bestemmelse. Dette fremgår af debatten i Retsudvalget forud for afstemningen.

En frivillighedsbaseret bestemmelse ville - uden at risikere uskyldige drenge og mænds domsfældelse - have fanget den type sager, der blev fremhævet i betænkningen, som var røget igennem hullerne i det tidligere system, hvor det ikke stod klart nok, at der ikke behøvede at være vold eller trusler om vold involveret for, at man skulle tages seriøst, når man gik til politiet for at anmelde en voldtægt.

I foreningen Ord Mod Ord mener vi, at hvis Folketingets partier havde været ordentligt oplyst om disse præmisser, ville den nye voldtægtslovgivning sandsynligvis have baseret sig på de juridiske eksperters anbefalinger.

Vi håber, at den kommende høring vil resultere i en revision af loven set i lyset af de alvorlige konsekvenser for retssikkerheden, som Straffelovrådets flertal advarede om, og som vi mener at kunne fremlægge bevis for med en række konkrete og velbeskrevne eksempler. Det er afgørende, at politikerne med denne nye viden udviser rettidig omhu og justerer loven for at forhindre yderligere skader.

Vi appellerer således til, at politikerne og Retsudvalget, samt andre relevante parter, inddrager de erfaringer og den viden, som vi har opsamlet i Ord Mod Ord. Dette fordi, vores opsamlede empiri kan bidrage væsentligt til diskussionen.

Vores forening består af almindelige borgere bekymret for retssikkerheden i regi af samtykkeloven og pårørende til mænd og drenge – flere af dem helt unge – dømt under tvivlsomme omstændigheder efter denne lov. - Det skal understreges, at foreningen udelukkende beskæftiger sig med denne type sager og ikke med voldtægtssager, hvor der bevisligt har fundet en forbrydelse sted.

Det er vigtigt for os at påpege, at der ofte er en diskrepans mellem domsbøgernes opsummeringer og det faktiske grundlag for sagerne. Kun ved at undersøge alle sagsakterne fuldt ud, kan man opnå et retvisende billede. Grunden til diskrepansen er sandsynligvis, at der ifølge en særlig dansk tradition stort set kun medtages sagsmateriale i domsbøgerne, som kan understøtte konklusionen.

Derved får man ikke en fornemmelse af, på hvilke præmisser dommen egentlig er afsagt. Da sagsmateriale i form af dokumentation, vidneforklaringer og indicier, der taler til fordel for tiltaltes uskyld, ikke er medtaget, fremkommer der ikke noget retvisende billede af sagens egentlige forløb. Et eftertjek vil således vise manglen på en betragtelig mængde elementer. Dette manglende materiale, som kunne tale til fordel for tiltaltes uskyld, bør derfor tages i betragtning.

Som forsvarsadvokat Julie Stage har påpeget (jævnfør P1 Debat d. 25. oktober 2023), er det afgørende at foretage en grundig, manuel gennemgang af alle domme afsagt efter samtykkelovens ikrafttræden. Denne proces skal udføres af uvildige eksperter og bør følge objektive, fagligt begrundede videnskabelige metoder.

Et sådant arbejde vil imidlertid tage lang tid. Derfor vil vi gerne dele vores indsigt.

Foreningen Ord Mod Ord har allerede samlet flere domme, som giver indblik i sager afviklet under samtykkelovens bogstav og ånd. Disse sager indikerer, at

samtykkeloven muligvis har ført til domfældelse af mænd og drenge, der efter normale juridiske standarder hverken burde - eller ville - være blevet dømt for voldtægt.

Vi mener med afsæt i de beskrevne sager at kunne vise, at samtykkeloven muligvis ikke kun har begået et enkelt justitsmord eller to, men i værste fald har begået justitsmord på et større antal drenge og mænd. Drenge og mænd, der vel at mærke aldrig tidligere er straffet, og som mest af alt synes at være blevet dømt for at tilhøre det mandlige køn.

Disse medborgere sidder flere år i fængsel, har mistet deres job og ofte også deres bopæl. De og deres familier oplever en voldsom stigmatisering, da alene en anklage om voldtægt kan være nok til at blive sat uden for samfundsfælleskabet på livstid. Mange ender efterfølgende i psykiatrien og har meget svært ved at få et normalt liv efterfølgende. Læg dertil, at de pålægges betaling af høje erstatninger til anmelder, foruden manglende opbakning til at sagsøge falske anmeldere.

I kraft af den hands-on-viden, vi har i foreningen Ord Mod Ord, og som stadig mangler at blive tilvejebragt på et mere videnskabeligt grundlag, mener vi, at vi bør inddrages i den kommende høring og den efterfølgende drøftelse af samtykkeloven. Vi mener, at vi kan bidrage til en vigtig belysning af, hvilke retssikkerhedsmæssige konsekvenser, loven har haft for drenge, mænd og deres familier. Og især mener vi, vi kan bidrage med nogle illustrative eksempler på, hvordan alt det materiale, forsvaret møder op med i retten i form af vidner, indicier og dokumentation, i praksis ofte skubbes til side til fordel for et mål om flere voldtægtsdømte. Herunder at denne fremgangsmåde tilsidesætter det vigtigste princip, at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist hinsides enhver rimelig tvivl.

Vi mener derfor, at vi og vores viden og eksempler bør inddrages i den kommende høring og drøftelse af samtykkeloven, idet vi kan bidrage med værdifuld indsigt i lovens retssikkerhedsmæssige konsekvenser for drenge, mænd og deres familier.

Sammenfattende appellerer vi til, at politikerne grundigt undersøger lovens virkninger og, om nødvendigt, reviderer den for at sikre en balance mellem rettighederne for både anmeldere og anklagede i voldtægtssager.

Med venlig hilsen

Ord Mod Ord
Dronningensvej 6, 5. tv.
2000 Frederiksberg
Kontakt@ordmodord.dk